

Startside>Lovgivning og retspraksis>National lovgivning

Nacionalno zakonodavstvo

Spanien

Ova stranica sadržava informacije o španjolskom pravnom sustavu i općeniti pregled pravnog poretka zemlje.

Izvori španjolskog prava

Izvori španjolskog prava definirani su u članku 1. Građanskog zakonika (*Código Civil*):

Španjolski pravni poredak temelji se na pravu, običajima i općim pravnim načelima.

Odredbe koje su u suprotnosti s nadređenim odredbama nemaju pravnu valjanost.

Običaj se primjenjuje samo ako ne postoji primjenjivi zakon, pod uvjetom da nije u suprotnosti s javnim poretkom ili moralom i da se može dokazati.

Pravna uporaba koja nije samo tumačenje izraza namjere smatra se običajem.

U nedostatku zakona ili običaja primjenjuju se opća pravna načela ne dovodeći u pitanje njihovu ulogu u oblikovanju pravnog poretka.

Pravna pravila sadržana u međunarodnim ugovorima u Španjolskoj se ne primjenjuju izravno dok ne postanu dio unutarnjeg pravnog poretka tako što se u cijelosti objave u Službenom listu Španjolske (*Boletín Oficial del Estado*).

Sudska praksa dopunjuje pravni poredak na temelju doktrine koju je s vremenom uspostavio Vrhovni sud (*Tribunal Supremo*) u svojem tumačenju i primjeni prava, običaja i općih pravnih načela.

Španjolski suci i sudovi, koji podliježu isključivo Ustavu i vladavini prava, po službenoj dužnosti obvezni su odlučivati o svakom predmetu koji saslušaaju upotrebljavajući postojeći sustav izvora informacija.

Vrste pravnih instrumenata

Ustav: vrhovni pravni poredak španjolske države kojem podliježu sva javna tijela i građani. Odredbe ili zakoni koji su u suprotnosti s Ustavom nemaju pravnu valjanost. Sadržaj Ustava dijeli se na dva jasno odvojena dijela: (a) pravnu doktrinu i (b) organske zakone.

Međunarodni ugovori: pisani sporazumi sklopljeni između određenih subjekata međunarodnog prava koji su uređeni tim pravom. Mogu se sastojati od jednog pravnog instrumenta ili više povezanih pravnih instrumenata, neovisno o njihovom nazivu. Nakon potpisivanja i službene objave u Španjolskoj međunarodni ugovori postaju dio unutarnjeg pravnog poretka.

Statuti o autonomiji: osnovna španjolska institucionalna pravila koja se primjenjuju na pojedine autonomne zajednice i priznata su španjolskim Ustavom iz 1978. Donose se na temelju organskih zakona. Sadržavaju barem naziv autonomne zajednice, njezine teritorijalne granice, nazive, organizacijske strukture i sjedišta autonomnih institucija te ovlasti koje su im dodijeljene. Statuti o autonomiji nisu izraz suvereniteta niti su *ustav* jer ne proizlaze iz izravne ustavne ovlasti (koja nije dodijeljena područjima koja su postala autonomne zajednice). Umjesto toga, svoje postojanje duguju tomu što ih je država priznala, a da pritom, ni u kakvim okolnostima, načelo autonomije ne može osporiti načelo jedinstva.

Zakonodavstvo: u Španjolskoj postoji nekoliko vrsta zakona.

Organski zakoni: zakoni koji se odnose na primjenu temeljnih prava i građanskih sloboda, zakoni kojima se donose statuti o autonomiji i pravni poredak kojim se uređuje opći izborni sustav te ostali zakoni utvrđeni Ustavom.

Opći zakoni: zakoni kojima se uređuju pitanja koja nisu uređena organskim zakonima.

Zakonodavne uredbe: zakonske odredbe o određenim pitanjima koje je Vlada donijela na temelju ovlasti koje joj je dodijelio Parlament (*Cortes Generales*).

Uredbe sa zakonskom snagom: privremene zakonodavne odredbe koje donosi Vlada u izvanrednim i hitnim slučajevima te koje ne utječu na pravni poredak kojim se uređuju temeljne državne institucije, prava, obveze i slobode građana uređene Glavom I. Ustava, pravni poredak kojim se uređuju autonomne zajednice ili pravni poredak kojim se uređuje opći izborni sustav. Uredbe sa zakonskom snagom podnose se cijelom Kongresu zastupnika (*Congreso de los Diputados*) na raspravu i glasanje u roku od trideset dana od njihova donošenja.

Uredbe: opća pravna pravila koja donosi izvršna vlast. U hijerarhiji normi nalaze se neposredno ispod zakona te se zakon, općenito govoreći, njima provodi.

Običaji: definirani su kao „skup pravila koja proizlaze iz uglavnom neprestanog ponavljanja ujednačenih mjera”. Da bi običaj bio izraz kolektivne i spontane namjere, on mora biti raširen, stalan, ujednačen i dugotrajan.

Opća pravna načela: opće normativne izjave za koje se, iako nisu formalno prenesene u pravni poredak, smatra da čine dio tog poretka jer služe kao osnova za druge normativne izjave ili na apstraktan način utjelovljuju sadržaj skupine takvih izjava. Služe za uklanjanje pravnih nedostataka ili tumačenje pravnih pravila.

Sudska praksa: sastoji se od dviju presuda kojima se neko pravilo tumači na isti način. Te presude donosi Vrhovni sud ili, u slučaju određenih pitanja za koja je nadležnost ograničena na autonomne zajednice, Visoki sud (*Tribunal Superior de Justicia*) te autonomne zajednice. Ako sudac ili sud odstupa od doktrine koju je utvrdio Vrhovni sud, presuda se ne poništava automatski, već služi kao osnova za žalbu u kasacijskom postupku. Neovisno o tome, i Vrhovni sud i Visoki sud u određenoj autonomnoj zajednici mogu zbog opravdanih razloga odstupiti od ustaljene sudske prakse i stvoriti novu sudsku praksu u bilo kojem trenutku.

Hijerarhija normi

Člankom 1. stavkom 2. španjolskog Građanskog zakonika utvrđuje se da „odredbe koje su u suprotnosti s nadređenim odredbama nemaju pravnu valjanost”. To znači da je uspostava hijerarhije normi nužna. U tu svrhu španjolskim Ustavom uređena je međusobna povezanost različitih normi te njihovih odnosa u pogledu hijerarhije i nadležnosti.

Na temelju Ustava nadređenost normi u španjolskom je pravu sljedeća:

Ustav
međunarodni ugovori
zakonodavstvo, i to sljedećim redoslijedom: organski zakoni, opći zakoni i pravila sa statusom zakona (uključujući kraljevske uredbe sa zakonskom snagom i kraljevske zakonodavne uredbe), pri čemu među njima nema hijerarhije, već postoje različiti postupci i područja primjene
pravila koja donosi izvršna vlast, s vlastitom hijerarhijom ovisno o tijelu koje ih donosi (kraljevske uredbe, ministarske odluke itd.).
Osim toga, načelo nadležnosti utvrđuje se u skladu s pravilima koja donose parlamenti raznih autonomnih zajednica (uredbe regionalne vlade, odluke regionalne vlade itd.).

Suci i sudovi ne smiju primjenjivati propise ili druge odredbe koje su u suprotnosti s Ustavom, zakonodavstvom ili načelom hijerarhije normi.

Institucionalni okvir

Institucije odgovorne za donošenje pravnih pravila

Institucionalni okvir u Španjolskoj temelji se na načelu diobe vlasti, pri čemu zakonodavnu vlast imaju španjolski parlament i zakonodavne skupštine autonomnih zajednica te zemlje.

Vlada na državnoj razini i u svakoj autonomnoj zajednici ima izvršnu vlast, uključujući i regulativnu vlast, a ponekad izvršava i zakonodavnu vlast koju joj je delegirao parlament.

Lokalna tijela vlasti nemaju zakonodavnu vlast, ali imaju regulatornu vlast koja se uglavnom izvršava u obliku općinskih podzakonskih akata.

Zakonodavnu inicijativu imaju Vlada, Kongres i Senat, skupštine autonomnih zajednica i, u nekim slučajevima, građani putem građanskih inicijativa.

Postupak odlučivanja

Međunarodni ugovori: postoje tri mehanizma za donošenje ugovora ovisno o pitanjima koja se njime uređuju.

Prvo, potpisivanje ugovora kojim se međunarodnoj organizaciji ili instituciji dodjeljuju nadležnosti koje proizlaze iz Ustava odobrava se organskim zakonom.

Drugo, Vlada državi može dati pristanak za potpisivanje pravno obvezujućih ugovora ili sporazuma uz prethodno odobrenje Parlamenta u sljedećim slučajevima: politički ugovori, vojni ugovori ili sporazumi, ugovori ili sporazumi koji utječu na teritorijalni integritet države ili na temeljna prava i obveze utvrđene u Glavi I., ugovori ili sporazumi koji uključuju financijske obveze za porezna tijela i ugovori ili sporazumi kojima se zahtijeva izmjena ili ukidanje zakona ili za čiju su provedbu potrebne zakonodavne mjere.

Naposljetku, u svim ostalim pitanjima jedini je zahtjev obavijestiti Kongres i Senat odmah nakon potpisivanja ugovora.

Nakon potpisivanja i službene objave u Španjolskoj međunarodni ugovori postaju dio unutarnjeg pravnog poretka. Odredbe ugovora mogu se ukinuti, izmijeniti ili suspendirati samo na način koji je predviđen u samim ugovorima ili u skladu s općim pravilima međunarodnog prava. Međunarodni ugovori i sporazumi raskidaju se istim postupkom koji se upotrebljava za njihovo donošenje.

Zakonodavstvo:

Prijedloge zakona odobrava Vijeće ministara (*Consejo de Ministros*) koje ih dostavlja Kongresu uz navođenje razloga za njihovo uvođenje i pravnog konteksta koji je Kongresu potreban da donese odluku o njima.

U slučaju autonomnih zajednica prijedloge zakona odobravaju odgovarajuća vijeća ministara i pod jednakim se uvjetima podnose zakonodavnoj skupštini predmetne autonomne zajednice.

Nakon što Kongres odobri prijedlog općeg ili organskog zakona, predsjednik Kongresa odmah ga upućuje predsjedniku Senata, koji ga zatim podnosi Senatu na razmatranje. Senat može u roku od dva mjeseca od dana primitka prijedloga zakona uložiti veto ili unijeti izmjene. Veto se može odobriti samo apsolutnom većinom.

Prijedlog zakona ne može se podnijeti monarhu na pristanak dok Kongres ne ratificira izvorni nacrt (u slučaju veta to mora biti apsolutnom većinom, obična je većina dovoljna nakon isteka razdoblja od dva mjeseca od podnošenja prijedloga zakona) ili ne provede glasanje o izmjenama, pri čemu se one prihvaćaju ili odbijaju običnom većinom. Rok od dva mjeseca u kojem Senat može uložiti veto ili izmijeniti prijedlog zakona smanjuje se na dvadeset kalendarskih dana u slučaju prijedloga zakona koje Vlada ili Kongres proglaše hitnima.

Zakoni koje je donio Parlament podnose se monarhu, koji ih u roku od petnaest dana od donošenja potvrđuje, proglašava i nalaže njihovo objavljivanje.

Organski zakoni: za donošenje, izmjenu ili ukidanje organskih zakona potrebna je apsolutna većina Kongresa pri konačnom glasanju o prijedlogu zakona u njegovoj cijelosti.

Uredbe se izrađuju u skladu sa sljedećim postupkom:

Uredbe predlaže relevantna služba za oblikovanje politika tako da pripremi odgovarajući prijedlog koji se dostavlja s izvješćem o potrebi za uredbom i njezinoj primjerenosti te financijskim izvješćem s procjenom povezanih troškova.

Osim izvješća, mišljenja i prethodnih obveznih odobrenja tijekom postupka pripreme potrebno je prikupiti i sve studije i savjetovanja koji se smatraju neophodnima za osiguranje primjerenosti i zakonitosti teksta. U svakom slučaju, uz uredbe se mora priložiti izvješće o rodnom učinku mjera koje su u njoj sadržane.

Ako odredba utječe na legitimna prava i interese građana, u razumnom roku od najmanje petnaest radnih dana može se održati javna rasprava. Stoga se odredba, kada to zahtijeva njezina priroda, podnosi na javno savjetovanje u prethodno navedenom razdoblju.

U svakom slučaju, Glavno tehničko tajništvo (*Secretaría General Técnica*) mora izvijestiti o prijedlozima uredbi, ne dovodeći u pitanje mišljenje Državnog vijeća (*Consejo de Estado*) u slučajevima gdje je to zakonom predviđeno.

Ako uredba može utjecati na raspodjelu nadležnosti između države i autonomnih zajednica, potrebno je prethodno izvješće javnih tijela.

Prije no što uredbe koje je donijela Vlada mogu stupiti na snagu, one se moraju u cijelosti objaviti u Službenom listu Španjolske.

Pravne baze podataka

Službeni list Španjolske povezan je s [bazom podataka](#) koja sadržava sve zakone objavljene od 1960.

Je li pristup bazama podataka besplatan?

Pristup toj bazi podataka besplatan je.

Kratki opis sadržaja

Svi službeni listovi objavljeni od 1960. mogu se pronaći na internetskim stranicama Službenog lista Španjolske.

Na internetskim stranicama nalazi se pretraživač za zakonodavstvo i objave, zajedno s bazama podataka o ustavnoj sudskoj praksi (od 1980. nadalje), izvješćima i mišljenjima Državne pravne službe (*Abogacía del Estado*) (od 1997. nadalje) i mišljenjima Državnog vijeća. Na njima se nalaze i **preinačene verzije** s glavnim izmjenama zakonodavstva. Nude i uslugu obavješćivanja koja obuhvaća obavijesti o zakonodavstvu, javne objave te uvid u informacije i dokumentaciju.

Druge poveznice

[Baza podataka o španjolskom zakonodavstvu](#)

Posljednji put ažurirano: 17/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.